

En uppväxt fri från våld – En nationell strategi för att förebygga och bekämpa våld mot barn (SOU 2022:70)

Remiss från Socialdepartementet
Remisstid den 31 augusti 2023

Förslag till beslut

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.
Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.

Föredragande borgarrådet Alexander Ojanne

Sammanfattning av ärendet

Stockholms stad har ombetts att besvara en remiss av betänkandet En uppväxt fri från våld – En nationell strategi för att förebygga och bekämpa våld mot barn (SOU 2022:70). Den nationella strategin har fem långsiktiga mål. De fem målen handlar om att våld mot barn ska förebyggas, att barns våldsutsatthet ska upptäckas, att barn ska få den skydd och stöd samt den behandling de har rätt till, att barns rättigheter i brottmålsprocessen ska tillgodoses och att kunskaps- och metodutvecklingen ska stärkas. För genomförande föreslår utredningen bland annat en ny lag, lagen med vissa bestämmelser om kommuners ansvar för att förebygga och bekämpa våld mot barn, som anger hur kommunerna ska arbeta mot våld mot barn genom kommunövergripande kartläggning, analys och planering.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, förskolenämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden, Skarpnäcks stadsdelsnämnd, Spånga-Tensta stadsdelsnämnd och Södermalms stadsdelsnämnd.

Stadsledningskontoret avstyrker utredningens huvudförslag om en ny särskild lag som ska reglera kommunernas arbete för att motverka våld mot barn. Det finns redan en rad olika lagstiftningar som ställer krav på kommunerna i detta avseende. Att ytterligare reglera hur kommunerna ska lägga upp sitt arbete för att utveckla insatser för att motverka våld mot barn innebär ett icke proportionerligt ingrepp i den kommunala självstyrelsen. Framtagandet av strategier, handlingsplaner, lägesbilder och åtgärdsplaner på nationell, regional och lokal nivå innebär dessutom ett omfattande administrativt arbete som kräver resurser som annars kunde ha lagts på exempelvis konkret arbete för att motverka våld mot barn. Ska förslaget ändå

genomföras behöver de nya uppgifter som kommunerna åläggs finansieras i enlighet med den kommunala finansieringsprincipen.

Förskolenämnden ställer sig i huvudsak positiv till förslaget om nationell strategi och handlingsplan för att motverka våld mot barn. Nämnden ser samtidigt vissa utmaningar förknippade med en så omfattande strategi. Det finns även en risk med att resurser omfördelas från kärnverksamheter till den strategiska nivån och att det resultat som avses riskerar att utebli.

Socialnämnden anser att tydliggöra ansvar, prioriteringar och struktur för hur våld mot barn ska förebyggas och bekämpas utifrån ett nationellt, regionalt och lokalt perspektiv kan endast ses som positivt för att förhindra att barn utsatta för våld hamnar mellan myndigheternas olika uppdrag, och inte får det skydd och stöd de har rätt till. Samtidigt kommer införandet av en ny lag så som föreslås i utredningen i alla fall på kort att innebära höga och omfattande krav på kommunerna både vad gäller kostnader och tid, vilket inte beaktats tillräckligt i utredningen.

Utbildningsnämnden ställer sig positiv till förslagen i utredningen. Det är viktigt att ett brett nationellt arbete påbörjas för att öka kunskaperna om våld, för att motverka *normalisering* av våld och för att förebygga våld. Strategin lyfter på ett föredömligt sätt fram vikten av främjande och förebyggande arbete och samverkan.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd ställer sig sammanfattningsvis positiv till en nationell strategi för att förebygga och bekämpa alla former av våld mot barn. Samtidigt är nämnden av uppfattningen att det kommer krävas mycket arbete på både nationell, regional och lokal nivå för att strategin fullt ut ska få den effekt som den ämnar till. Strategin kommer även innebära vissa utmaningar som det är av stort vikt att fundera vidare kring för att med ett gemensamt ansvar skapa en bättre och tryggare uppväxt för alla barn och ungdomar i samhället.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd ställer sig i huvudsak positiv till de förslag som ges. Nämnden vill lyfta det som särskilt positivt att alla förslag har sin utgångspunkt i att barns rättigheter stärks samt att våld mot barn ska erkännas som en viktig folkhälsofråga. Nämnden efterfrågar ett förenklat ansöknings- och uppföljningsförfarande vid ersättning till kommunen för att möjliggöra långsiktighet i arbetet. Att starta upp verksamheter med tidsbegränsade medel (årsvisa) kan medföra ökade personalkostnader och att arbetet inte hinner utföras inom given tidsram.

Södermalms stadsdelsnämnd ställer sig positiv till förslaget som syftar till att stärka alla barns rättighet att skyddas från våld i enlighet med Barnkonventionen. Nämnden delar bedömningen om att förslaget skulle stärka och utveckla arbetet. Frågan om barns rättigheter är och kommer att fortsätta vara en prioriterad del av förvaltningens arbete.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Det är en grundläggande rättighet att barn ska ha rätt att skyddas från våld och att det är ett samhälleligt ansvar att arbeta för att förverkliga denna rättighet. Jag anser att rapporten så som den presenteras är gedigen och har höga ambitioner, den redogör för flera fördelar med en nationell strategi för att förebygga och bekämpa våld mot barn, inklusive hedersrelaterat våld och förtryck. Jag delar också ambitionen med en nationell strategi för att det ska finnas en sammanhållen riktning för att motverka alla former av våld mot barn.

Det är också positivt att förslaget tar ett helhetsgrepp om frågan, det vill säga inte enbart berör vad socialtjänsten ska göra utan vad hela kommunen behöver göra för att förebygga, uppmärksamma och motverka våld mot barn. Ett sådant helhetsgrepp är välbehövligt och välkomnas. Mycket mer behöver göras för att skydda barn mot våld och åtgärda de brister som finns i samhället idag.

Samtidigt ser jag risker med nuvarande utformning av det presenterade förslaget. Jag anser att utredningens huvudförslag om en ny särskild lag som ska reglera kommunernas arbete för att motverka våld mot barn riskerar att tvärtom mot lagens avsikt reglera arbetet på ett sådant sätt att det kan försämra förutsättningarna för staden att arbeta för att motverka våld mot barn. Både Barnkonventionen och socialtjänstlagen ställer krav på upptäckt av och stöd till barn som utsätts för våld, samt på att förebygga våld mot barn. Den nya lagen om kommunernas ansvar för brottsförebyggande arbete ställer också krav på kommunen att arbeta brottsförebyggande. Socialtjänstens resurser måste användas på bästa möjliga sätt och med nuvarande förslag finns en risk att resurser behöver omfördelas från annat prioriterat inom området till att ta fram strategier, handlingsplaner, lägesbilder och åtgärdsplaner på nationell, regional och lokal nivå.

Att skydda barn mot våld måste vara ett av samhällets allra viktigaste uppdrag. Här behöver ambitionerna höjas, men också åtföljas av de resurser som krävs. I enighet med de remissvar som bland annat SKR har lämnat vill jag därför uttrycka min oro över att det trots ambitionshöjningen i förslaget inte finns någon tydlighet i finansiering till kommunen utöver osäkra kortsiktigt riktade statsbidrag.

I övrigt hänvisar jag till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Stockholm den 16 augusti 2023

Alexander Ojanne

Bilaga

1. Remiss – En uppväxt fri från våld – En nationell strategi för att förebygga och bekämpa våld mot barn (SOU 2022:70) volym 1 KS 2023/470-1.2
2. Remiss - En uppväxt fri från våld – En nationell strategi för att förebygga och bekämpa våld mot barn (SOU 2022:70) volym 2, KS 2023/470-1.1

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Särskilt uttalande av borgarråden Dennis Wedin och Andréa Hedin (båda M) och borgarrådet Jan Jönsson (L) enligt följande.

Vi är i huvudsak positiva till utredningens förslag men delar den oro och kritik som lyfts av SKR angående finansiering. Ingen människa ska behöva begränsa sitt liv på grund av våld och alla barn förtjänar en uppväxt fri från våld. Men det är en stor ambitionshöjning på området samtidigt som det saknas förslag gällande finansiering, vilket riskerar att leda till en ännu mer ansträngd situation för socialtjänstens medarbetare.

Vi vill även poängtera vikten av att kartläggningar, program och strategier också leder till konkret handling och förändring. Det behövs tydliga delmål och riktlinjer för att den här typen av nationella strategier ska bli mer än bara ord. Ambitiösa strategier behöver följas av motsvarande ny lagstiftning och även finansiering för kommunerna som står som utförare. Det är också av vikt av att elevhälsan förstärks genom statsbidrag om ambitionerna ska kunna infrias.

Särskilt uttalande av Christofer Fjellner, Kristina Lutz och Jonas Nilsson (alla M), Jan Jönsson (L) och Jonas Naddebo (C) som är likalydande med Moderaternas och Liberalernas gemensamma särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Ärendet

Regeringen beslutade den 29 april 2021 att uppdra åt en särskild utredare att lämna förslag till en samlad nationell strategi för att förebygga och bekämpa våld mot barn, inklusive hedersrelaterat våld och förtryck. I sitt betänkande *En uppväxt fri från våld* föreslår utredningen en strategi med fem långsiktiga mål som anger riktningen under en tioårsperiod samt förslag till organisation för genomförande, kunskapsutveckling och uppföljning. De fem målen handlar om att våld mot barn ska förebyggas, att barns våldsutsatthet ska upptäckas, att barn ska få den skydd och stöd samt den behandling de har rätt till, att barns rättigheter i brottsmålsprocessen ska tillgodoses och att kunskaps- och metodutvecklingen ska stärkas. För genomförande av strategin föreslås att Folkhälsomyndigheten ges en stödjande, samordnande och uppföljande roll. Länsstyrelserna föreslås stödja det lokala och regionala arbetet genom bland annat framtagande och genomförande av regionala sektorsövergripande strategier och handlingsplaner samt införande av effektiva metoder, arbetssätt och kunskapsstöd i regionala och lokala verksamheter.

Kommunerna har enligt utredningen såväl ett stort ansvar som goda möjligheter att arbeta främjande och förebyggande, att upptäcka barns våldsutsatthet och att identifiera och ge det skydd och stöd som behövs. Utredningen föreslår en ny lag, lagen med vissa bestämmelser om kommuners ansvar för att förebygga och bekämpa våld mot barn, som anger hur kommunerna ska arbeta mot våld mot barn genom kommunövergripande kartläggning, analys och planering. Enligt den föreslagna regleringen ska kommunerna minst var tredje år ta fram en lägesbild som ger en uppdaterad bild av situationen och av behovet av ytterligare åtgärder för att strategins långsiktiga mål ska uppnås. Utifrån lägesbilden ska en åtgärdsplan tas fram. För att stärka förutsättningarna att bedriva ett strukturerat arbete föreslås 100 mnkr avsättas för ett statsbidrag för kvalitetsutveckling och samverkan i regioner och kommuner.

Utöver detta föreslås några mindre ändringar i lagen om vård av unga (LVU) och socialtjänstlagen (SoL) som bland annat syftar till att tydliggöra att socialtjänsten ska försäkra sig om att barn förstår innehållet i den information de får och att informationen anpassas till barnets ålder och andra individuella förutsättningar. Dessutom föreslås en rad uppdrag till myndigheter som bland annat rör kartläggning av olika typer av stöd som ges av kommunerna, som föräldrastöd.

Remissammanställningen

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, förskolenämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden, Skarpnäcks stadsdelsnämnd, Spånga-Tensta stadsdelsnämnd och Södermalms stadsdelsnämnd.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 19 juni 2023 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret välkomnar utredningens kartläggning av brister i arbetet med att motverka våld mot barn. Både kommuner och andra aktörer behöver fortsätta utveckla arbetet för att våld mot barn ska förebyggas och upptäckas och för att barn som utsatts för våld ska få stöd.

Stadsledningskontoret delar också utredningens bild av vilka områden som är prioriterade för att våld mot barn ska minska, som föräldrastöd, våldsförebyggande arbete och ett tillgängliggörande av socialtjänstens insatser för att öka graden av upptäckt och möjligheten att få stöd. Stadsledningskontoret saknar dock åtgärder och förslag som är riktade mot särskilt sårbara grupper. Forskningen visar att barn med funktionsvariationer, intellektuell funktionsnedsättning eller som identifierar sig som HBTQI är extra utsatta för våld och förtryck.

Stadsledningskontoret tillstyrker utredningens förslag om nationella informationsinsatser om vad våld är, om våldets mekanismer samt om risk- och skyddsfaktorer. Stadsledningskontoret ser också positivt på ambitionen att socialtjänsten i ärenden inom LVU och SoL ska försäkra sig att barnet förstår den information hen får, även om det redan bör vara en del av ett professionellt arbete och det därför kan ifrågasättas om detta behöver regleras i lag.

Stadsledningskontoret välkomnar också stöd för införande av effektiva metoder. Ett exempel är sådant våldspreventivt material och stöd som skolorna använder sig av. Materialet och stödet tillhandahålls av organisationer och kostnaderna för detta har ökat dramatiskt. Det är därför av hög prioritet att en eller flera myndigheter får i uppdrag att ta fram ett kostnadsfritt material som kan användas inom befintliga strukturer (mentorstid, samling, värdegrundsarbete) i förskola och skola. Även nationella utvärderingar av sådana programs effekter skulle vara ett bra stöd i kommunernas arbete för att motverka våld mot barn.

Stadsledningskontoret avstyrker dock utredningens huvudförslag om en ny särskild lag som ska reglera kommunernas arbete för att motverka våld mot barn. Det finns redan en rad olika lagstiftningar som ställer krav på kommunerna i detta avseende. Barnkonventionen och socialtjänstlagen ställer krav på upptäckt av och stöd till barn som utsätts för våld, samt på att förebygga våld mot barn. Från och med halvårsskiftet 2023 gäller även en ny lag som ställer krav på kommunerna att arbeta brottsförebyggande enligt en särskild struktur, med regelbundna lägesbilder och åtgärdsplaner. Att ytterligare reglera hur kommunerna ska lägga upp sitt arbete för att utveckla insatser för att motverka våld mot barn innebär ett icke proportionerligt ingrepp i den kommunala självstyrelsen. Framtagandet av strategier, handlingsplaner, lägesbilder och åtgärdsplaner på nationell, regional och lokal nivå innebär dessutom ett omfattande administrativt arbete som kräver resurser som annars kunde ha lagts på exempelvis konkret arbete för att motverka våld mot barn.

Ska förslaget ändå genomföras behöver de nya uppgifter som kommunerna åläggs finansieras i enlighet med den kommunala finansieringsprincipen. Det tidsbegränsade statsbidrag som utredningen föreslår kan inte ersätta en sådan reglering och förstärker befintlig problematik med en stor mängd riktade statsbidrag till den kommunala

sektorn. Det saknas en beräkning av vilka kostnader de nya kraven innebär och därmed ett underlag för statsbidragets storlek. Att det strukturerade arbetet på sikt kan innebära en kostnadsminskning för kommunerna kräver att det administrativa arbetet med lägesbilder och åtgärdsplaner verkligen ger en effekt på hur många barn som utsätts för våld, vilket inte är säkert. Uppkommer sådana effekter är de besparingar som följer av dem troligen mer långsiktiga än de tre år som statsbidraget föreslås finnas.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen besvarar remissen med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Förskolenämnden

Förskolenämnden beslutade vid sitt sammanträde den 14 juni 2023 följande.

1. Förskolenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Särskilt uttalande av Åsa Nilsson Söderström (L), Ismail Ali (C) och Sophia Granswed Baat (M), se Reservationer m.m.

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 15 maj 2023 har i huvudsak följande lydelse.

Utbildningsförvaltningen ställer sig i huvudsak positiv till förslaget om nationell strategi och handlingsplan för att motverka våld mot barn. Förvaltningens ser samtidigt vissa utmaningar förknippade med en så omfattande strategi. Det finns även en risk med att resurser omfördelas från kärnverksamheter till den strategiska nivån och att det resultat som avses riskerar att utebli. I betänkandet används begreppet skolväsendet där förskola ibland tycks ingå, ibland inte. En mer konsekvent begreppsanvändning skulle underlätta för läsaren och det är också centralt i samverkan att veta vilka barn och skolformer som avses.

Förvaltningen ser att flera av de tidiga insatser som tas upp i betänkandet skulle kunna genomföras inom ramen för förskolans ordinarie verksamhet. Forskning har sedan länge visat att en förskola av hög kvalitet är en skyddsfaktor för barn och bygger resiliens mot svåra utmaningar senare i livet. Förskola av hög kvalitet är för många barn en förutsättning för en lyckad skolgång. Det innebär att förskolans förutsättningar behöver stärkas upp betydligt framförallt genom ökad personaltäthet och kontinuitet i personalgruppen men också genom mindre barngrupper. Det är också en förutsättning för att de kunskapshöjande insatser som föreslås ska få genomslag.

Satsningar på de strukturella förutsättningarna behöver kompletteras med ökad relationell kompetens. Ansvarstagande, engagerade pedagoger har potential att bidra till den professionsutveckling som efterfrågas. För att små barn som utsätts för våld ska kunna upptäckas tidigt men också utveckla tillit till och signalera till vuxna i

förskolan behöver det finnas en stabilitet bland de personer som finns runt barnet dagligen. Stabilitet är en förutsättning för att barnet ska kunna bygga varaktiga relationer och missförhållanden upptäckas av dessa för barnet viktiga personer.

Ett av förslagen i betänkandet är att undersöka förutsättningarna för ett nytt examensmål på förskolläraryrket rörande våld mot barn. Förvaltningen anser, vilket också poängteras i betänkandet, att det är viktigt att så många som möjligt har tillräckliga och aktuella kunskaper om barns utsatthet för våld. Kompetenshöjande insatser bör därför riktas till samtliga yrkeskategorier i förskolan. Statsbidrag föreslås för att stärka förutsättningarna för samhällets aktörer att bedriva ett strukturerat arbete för att förebygga och bekämpa våld mot barn. Den som har störst potential att göra direkt skillnad för barn är de individer som finns närmast barnen. Förvaltningen vill därför betona att medel inte bör omfördelas från kärnverksamheten till den strategiska nivån utan snarare tvärtom. Det som betänkandet beskrivs som KASAM1 är redan framskrivet i läroplanen för förskolan och således förskolans uppdrag. Det bör därför vara i första hand Skolverket som skriver fram metodstöd för förskolans undervisning. Vi ser samtidigt positivt på ambitionen att tillämpa multimodala insatser inom ramen för samverkan. Enligt barnkonventionen är barn varje människa under 18 års ålder. Utbildningsförvaltningen ställer sig positiv till att barns röster synliggörs i betänkandet men ser ett utvecklingsbehov kring att även små barns röster inkluderas eventuellt via deras vårdnadshavare eller andra nära vuxna. Det finns en skillnad mellan att exempelvis låta äldre barn reflektera tillbaka på sin barndom och att tillfråga barn om deras aktuella situation här och nu. Att barn får sina röster hörda är också avhängigt deras möjligheter att uttrycka sina behov.

Konsekvenser för barn och barnets rättigheter samt jämställdhetsanalys

Då ärendet är svar på en remiss från kommunstyrelsen gör förvaltningen ingen egen analys av ärendets konsekvenser för jämställdhet eller för barn och barns rättigheter. Förvaltningen förutsätter att en sådan analys vid behov görs i den fortsatta hanteringen av ärendet.

Förslag till beslut

Förvaltningen föreslår att förskolenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen. Eftersom remisstiden är kort föreslår förvaltningen att utbildningsnämnden justerar beslutet omedelbart.

Socialnämnden

Socialnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 13 juni 2023 följande.

Socialnämnden godkänner tjänsteutlåtandet som svar på En uppväxt fri från våld-
En nationell strategi för att förebygga och bekämpa våld mot barn.

Särskilt uttalande av Jan Jönsson (L) och Annika Elmlund m.fl. (M), se Reservationer m.m.

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 17 maj 2023 har i huvudsak följande lydelse.

Våld mot barn ska förebyggas

Förvaltningen delar utredningens bedömning att främjande och våldsförebyggande arbete ska vara prioriterat i socialtjänstens ordinarie verksamhet, och inte bedrivs i projektform eller i mån av tid och resurser. Att systematiskt arbeta med attityder, normer och värderingar för att fler ska få den kunskapen som behövs för att förebygga och bekämpa våld mot barn är av central betydelse. Likaså är förståelsen viktig för att barns livsvillkor och uppväxtmiljö spelar roll för risken att utsättas för eller uppleva våld. Det kan handla om faktorer kopplade till exempelvis ekonomi, boende, hälsa, beroende, och skolresultat. Ökad kunskap hos yrkesverksamma som på något sätt kommer i kontakt med barn, unga och deras familjer, främjar också arbetet för att tidigt kunna upptäcka och förebygga våld. Utredningen lyfter fram det nationella hälsoprogram för barn som föreslagits i betänkandet *Börja med barnen!* Sammanhållen god och nära vård för barn och unga (SOU2021:34) som syftar till att uppnå en sammanhållen, regelbunden och jämlik hälsouppföljning för alla barn under 20 år. Förvaltningen håller med om att ett sådant program kan vara en viktig del i samhällets arbete med att främja hälsa och tidigt upptäcka och förebygga ohälsa hos barn, inklusive fysiskt och psykiskt våld.

Föräldrastöd både i vardagen, digitalt, målgrupps- samt tillgänglighetsanpassat för föräldrar i behov av stöd utefter egen problematik eller egen våldsutsatthet behöver stärkas och utvecklas. En tydligare formulering om behovet av föräldrastödsinsatser riktat mot våldsutsatta föräldrar välkomnas samt stärkta insatser till barn och vuxna med förhöjd risk att utöva våld, för att motverka och förebygga fortsatt våld.

Strategins fem långsiktiga mål kommer att innebära ett tydligare uppdrag, kompetensutveckling och ett kunskapsbaserat arbete. Detta förväntas i sin tur bidra till att kunna reducera hög personalomsättning som exempelvis socialtjänsten ofta står inför samt att kompetenta medarbetare väljer att sluta inom socialtjänsten. Det skulle möjliggöra för socialtjänsten att kunna vara mer hållbar och lättillgänglig inom alla verksamhetsområden, och på så sätt främja det förebyggande arbetet.

Barns våldsutsatthet ska upptäckas

Att genom digitalisering och förenklade kontaktvägar utöka informationsmöjligheterna och tillgängliggöra socialtjänsten för barn och deras föräldrar efterfrågas som en del i det förebyggande och upptäckande arbetet. Ökad närvaro i det offentliga rummet och på digitala plattformar stärker också det tillitsskapande arbetet socialtjänsten idag står inför.

Förvaltningen delar utredningens förslag kring vikten av att fråga strukturerat om våld och använda standardiserade bedömningsinstrument. För att kunna vara den trygga vuxna som barnen efterfrågar, behöver medarbetarnas förutsättningar för att kunna fånga upp barnen säkerställas. Det är också av vikt att öka barns delaktighet i

och med upptäckt, många barn vet bäst själva hur insatserna bör anpassas efter deras individuella behov, för att på sikt ge bästa effekt.

Förvaltningen tillstyrker utredningens förslag om breda nationella informationsinsatser om vad våld är, våldets mekanismer och konsekvenser, samt risk- och skyddfaktorer. Det kan bidra till ökad insikt och förståelse för vad våld är, skapa bättre förutsättningar för att kunna identifiera våld och motverka våld.

Barn ska få det skydd och stöd samt den behandling de har rätt till

Att tillgängliggöra socialtjänsten för barn och deras föräldrar är en ständigt pågående utveckling som kan ta stöd i strategin, då det är av betydelse för hur väl socialtjänsten kan tillämpa barns rätt till skydd och stöd. För att alla barn ska ha lika möjlighet att ta del av samhällets insatser behöver informationen anpassas, och även andra åtgärder vidtas för att säkerställa lika tillgänglighet, oavsett individuella förutsättningar och levnadsomständigheter.

Även tillgängligheten till barn och ungdomspsykiatri är av central betydelse. Barn som utsatts för våld och är i behov av psykiatrisk behandling behöver erbjudas detta inom rimlig tid. Vid behov behöver den psykiatriska behandlingen också samordnas med socialtjänstens och eventuellt skolans insatser, med en gemensam målbild.

Stärka barns delaktighet är inte bara en förutsättning för att kunna bedöma vad som är bäst för barnet och för att kunna bedöma adekvata insatser utan också för att det ska ha någon effekt för barnet att återhämta sig. Att stärka lagstiftningen: Lag (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU) så att socialtjänsten inte bara bör utan ska försäkra sig om att barnet har fått tillräckligt med information samt förstått informationen blir därför avgörande.

En utredning välkomnas för hur socialtjänsten kan följa upp och utvärdera insatserna som tillämpats utifrån barnens egna upplevelser, samt effekten av insatsen. Det finns ingen motsättning i att kvalitetssäkra och kunskapshöja socialtjänstens arbete för att säkerställa framgångsrika metoder och insatser med helhetssyn och samordning för barn som blivit utsatta för våld.

Barns rättigheter i brottmål ska tillgodoses

Förvaltningen instämmer i att barn som utsatts för våld ska få sina rättigheter tillgodosedda genom hela brottmålsprocessen, både under och efter. Att möta barn med omtanke för att de ska våga berätta, samt ta deras berättelser på allvar är genomgående i strategin. Att de får stöd att klara sig genom brottmålsprocessen och samtidigt få känna sig trygga, måste vara allas mål.

Förvaltningen instämmer i det utredningen beskriver, att krisstöd enligt modellen Efter barnförhöret inte alltid erbjuds det brottsutsatta barnet eller att delar av krisstödet uteblir, med anledning av resursbrist, detta behöver stärkas upp.

Utredningen anger att det kräver en hel del av vuxenvärlden, av yrkesverksamma samt av samhällets instanser för att utforma en rättsprocess anpassad för barn.

Förvaltningen instämmer i detta och vill särskilt framhålla att rättssystemet inte kan ställa samma krav på barn som på vuxna när det gäller att till exempel kunna förklara vad som hänt. Barn behöver få anpassad information, ges goda förutsättningar att komma till tals och få sina åsikter beaktade samt tilldelas målsägandebiträde. Barn som brottsoffer ska behandlas på ett hänsynsfullt och anpassat sätt och barnet har rätt till skydd, stöd och behandling som hen är i behov av. Vidare ska återanpassningen och rehabiliteringen vara i en miljö som främjar barnets bästa, självrespekt och värdighet.

Utredningen föreslår att det ska krävas särskild barnkompetens för yrkesverksamma som möter barn i sitt dagliga arbete. Detta för att exempelvis minimera risker för skuldbeläggning, retraumatisering och att barns röster inte blir hörda. Förvaltningen delar utredningens bedömning i detta.

Utredningens förslag att i lag tydliggöra ansvaret för samverkan i brottmålsprocessen, skulle bidra till en ökad och gemensam förståelse för vad som behövs för att barns rättigheter ska tillgodoses i ett tvärprofessionellt samarbete. Förvaltningen instämmer i att det också skulle bidra till en ökad nationell likställighet för barnen och att komplettera och förtydliga socialtjänstlagens femte kapitel med socialtjänstens ansvar för att ge stöd och hjälp till barn som varit utsatta för brott. Att få ett gott bemötande och tidigt stöd är betydelsefullt för den brottsutsattas möjligheter till att kunna gå vidare, precis som att få information om vad som finns att tillgå hos olika myndigheter för brottsoffer och deras närstående. Att få sätta ord på en känsla eller reaktion kan vara en vägvisare för hur stödet ska anpassas och fortlöpa.

Kunskaps- och metodutveckling ska stärkas

Att förstå och vara medveten om effekten av samhällets insatser och framförallt socialtjänstens insatser är enligt förvaltningen en förutsättning för att kunna möta målet om en uppväxt fri från våld för alla barn. Att kunna följa upp och utvärdera blir därmed också avgörande för att kunna möta behovet, som barn utsatta för våld har över tid.

Att utse en myndighet med ett övergripande ansvar för att genomföra nationella prevalensundersökningar på regelbunden basis kan bidra med att stärka kontinuitet samt förutsättningarna för att kunskapen om våldsförebyggande arbete tas tillvara på och genomförs på ett ändamålsenligt sätt.

Att motverka våld mot barn kräver tillvägagångssätt utifrån ett helhetsperspektiv där hänsyn tas till samspelet mellan individen och samhället. Insatser i syfte att motverka våld behöver enligt förvaltningen därför utformas med beaktandet av livsvillkor, levnadsförhållanden och levnadsvanor.

För att kunna följa upp området våld mot barn föreslår utredningen bland annat en enhetlig terminologi för våld mot barn, i syfte att öka förutsättningarna för jämförbara uppföljningar såväl lokalt som nationellt. Förvaltningen instämmer i utredningens förslag då barn utsatta för våld på så vis kommer att kunna följas upp på ett bättre sätt än idag, och riktade insatser utformas utifrån lokala förutsättningar och behov. Likaså

välkomnas förslaget om ett utpekat ansvar för att samla och sprida kunskap, metoder och arbetssätt för yrkesverksamma, där vägledning, praktisk implementering samt verktyg för upprätthållande och uppföljning får ta plats. Att ta i beaktan är socialtjänstens befintliga systemstöd, och att de kan komma att behöva uppdateras och anpassas, vilket kommer medföra stora kostnader för kommunerna samt de juridiska aspekterna i att mäta och hantera integritetskänslig data.

Sammantagen bedömning

Att tydliggöra ansvar, prioriteringar och struktur för hur våld mot barn ska förebyggas och bekämpas utifrån ett nationellt, regionalt och lokalt perspektiv kan endast ses som positivt för att förhindra att barn utsatta för våld hamnar mellan myndigheternas olika uppdrag, och inte får det skydd och stöd de har rätt till. Det ställer höga krav på samverkan som sträcker sig utanför myndighetens ordinarie uppdrag, och på att samhället enas om tillvägagångssätt för hur barn ska få rätt stöd, behandling och återanpassning i samhället.

Strategin förväntas också bidra till att på sikt minska de sociala hälsoskillnaderna våld mot barn skapar, då riskfaktorerna för andra negativa hälsoutfall och den ökade riskexponeringen våldet medför är omfattande. Förvaltningen instämmer i utredningens bedömning att det kan leda till en förbättrad folkhälsa att förebygga och bekämpa våld mot barn.

Att strukturerat medvetandegöra arbetet med att förebygga och bekämpa våld mot barn, så som föreslås i utredningen, kan leda till en ökning av antalet anmälningar till socialtjänsten enligt 14 kap. 1 § socialtjänstlagen, samtidigt som antalet barn som får sina rättigheter till skydd mot våld tillgodosedda förväntas öka både inom socialtjänsten och inom rättsväsendet. Det finns också enligt forskning en tydlig skiljelinje mellan effekterna av våld inom relation och våld oberoende relation. Så vad som ska vila inom ramen för behov av socialtjänstens ansvar behöver tydliggöras ytterligare, liksom förslag på hur strategin kan tillämpas lokalt utifrån redan befintliga strukturer, utan att riskera fresta de strukturer som redan idag är ansträngda.

Socialstyrelsen i egenskap av Sveriges kunskapsmyndighet för vård och omsorg utgör ett viktigt stöd till socialtjänsten i frågor om våld mot barn. Att länsstyrelserna uppdras att samordna regeringsuppdrag till regional och lokal nivå förefaller logiskt och det är positivt att man avser finansiera detta med motsvarande en tjänst till per länsstyrelse. Ur ett utifrånperspektiv ses det dock försvårande att samma underlag från kommunens socialtjänst ska rapporteras via Länsstyrelsen till olika myndigheter i och med att Folkhälsomyndigheten svarar för datainsamling kring barn utsatta för våld medan jämställdhetsmyndigheten svarar för Mäns våld mot kvinnor. Även om den föreslagna strategin tydligt har ambitionen att verka för samordning, samverkan och struktur mellan myndigheter/aktörer är det i slutänden beroende av de mellanmänniska faktorerna, oavsett resurser som tillsätts (både monetärt och kompetensmässigt).

För kommunerna kommer förslaget med införande av en ny lag, att innebära omdirigering av resurser eller att helt enkelt behöva skapa ny organisation och nya arbetssätt för att säkerställa ett kunskapsbaserat underlag och kontinuerligt ta ställning till behovet av åtgärder för att säkerställa varje barns rätt till skydd och stöd. På lång sikt kommer det sannolikt kunna bli kostnadsreducerande för kommunerna då ett strukturerat, effektivt och kunskapsbaserat arbetssätt kan förväntas bidra till att färre barn utsätts för våld och därför inte vara i behov av kommunens insatser i lika hög utsträckning. Men på kort sikt kommer förslaget att innebära höga och omfattande krav på kommunerna både vad gäller kostnader och tid, vilket inte beaktats tillräckligt i utredningen. Det här kan påverka exempelvis omsättningen av medarbetare inom socialtjänsten.

Samordning lyfts som ett stort behov utifrån strategins mål. Detta är en erfarenhet som kan delas och bekräftas som en utmaning från den nationella strategin för mäns våld mot kvinnor där representanter från kommun och regioner lyfter behovet av stöd med konkreta implementeringsstrategier. Myndigheternas uppdrag genererar en stor produktion av kunskaps- och metodmaterial och spridningsmaterial, men att en stor utmaning är bristen på tid för kärnuppdraget och tid för att bryta ner och göra lokala anpassningar som kan införlivas i det dagliga arbetet till förmån för de som behöver socialtjänstens insatser, samt chefer och medarbetare som arbetar närmast målgrupperna.

Förvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner tjänsteutlåtandet som svar på kommunstyrelsens remiss av En uppväxt fri från våld- En nationell strategi för att förebygga och bekämpa våld mot barn.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 15 juni 2023 följande.

1. Utbildningsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Särskilt uttalande av Jan Jönsson (L), Andréa Hedin (M) och Michaela Zankl (C), se Reservationer m.m.

Ersätтарыtrande av Frida Bondesson (KD), se Reservationer m.m.

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 5 maj 2023 har i huvudsak följande lydelse.

Utbildningsförvaltningen ställer sig positiv till förslaget och särskilt till att strategin har en nollvision för våld mot alla barn och att den inkluderar alla former av våld. Det är viktigt att ett brett nationellt arbete påbörjas för att öka kunskaperna om våld, för att motverka normalisering av våld och för att förebygga våld. Strategin lyfter på ett föredömligt sätt fram vikten av främjande och förebyggande arbete och samverkan.

Skolorna använder sig idag till stor del av våldspreventivt material och stöd som tillhandahålls av organisationer och myndigheter. Förvaltningen ser en utmaning i att kostnaderna för detta material och våldspreventiva lektioner har ökat dramatiskt. Det har inneburit att skolor, huvudmän och kommuner tvingas avstå från att använda materialet. Det är därför, anser förvaltningen, av hög prioritet att en eller ett flera myndigheter får i uppdrag att ta fram ett kostnadsfritt material som kan användas inom befintliga strukturer (mentorstid, samling, värdegrundsarbete) i förskola och skola. Förvaltningen skulle även gärna se att någon eller några myndigheter får i uppdrag att förvalta, utveckla och utvärdera metoder och material.

Idag ställer Stockholms kommunala skolor rutinfrågor om våld genom den hälsoenkät som genomförs i årskurserna 2, 4 och 8 i grund- och grundsärskola (anpassad grundskola) samt i årskurs 1 på gymnasiet. Skolsköterskorna leder detta arbete. Förvaltningen ser att det kan behövas fler tillfällen och inbyggda strukturer under elevernas skolgång där det ställs rutinmässiga frågor om våld. Här skulle till exempel tryggbassamtal, som används av flera skolor, kunna vara en användbar metod. Förvaltningen skulle gärna se att en myndighet även tog fram stöd för detta.

Förvaltningen anser, i likhet med utredningen, att en av samhällets viktigaste uppgifter är att garantera att barn och unga får en uppväxt fri från våld. Förvaltningen ser positivt på förslaget att ge en myndighet ett nationellt uppdrag att leda och samordna arbetet med att skapa en uppväxt fri från våld i samverkan. Förvaltningen saknar dock ett jämställdhetsperspektiv i förslaget. Förvaltningen anser att det är av största vikt att inkludera mäns och pojkars våld i strategin. All statistik visar entydigt på att majoriteten av det våld som utövas i samhället utövas av män och pojkar. Män och pojkar utsätter varandra, de utsätter kvinnor och flickor och de utsätter sig själva genom exempelvis självmord, att inte söka vård i tid. Förvaltningen menar därför att Jämställdhetsmyndigheten borde få en central roll i det fortsatta arbetet med att utveckla strategin.

Förvaltningen saknar även nationellt center mot hedersrelaterat våld vid Länsstyrelsen i Östergötland, nationellt Centrum för kvinnofrid vid Uppsala universitet och Barnafrid vid Linköpings universitet i strategin. Dessa organisationer har gedigen kunskap och viktiga erfarenheter av våld mot barn, mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck och borde därför utgöra centrala aktörer i den gemensamma kraftsamlingen.

Förvaltningen ser också positivt på att det i strategin på flera ställen lyfts att barn ska involveras i arbetet med att ta fram stöd. Det är viktigt att i ett tidigt skede ta fram metoder för hur barn och unga ska kunna göras delaktiga och involveras. Förvaltningen vill även betona vikten av att det tillförs medel nationellt för att utveckla arbetssätt, metoder och material. Förvaltningen ställer sig också positiv till att även ideella organisationer ska kunna erhålla statsbidrag. En kommuns eller regions ekonomi bör inte vara avgörande för om metoder och material kan användas.

I strategin föreslås att Skolverket får i uppdrag att analysera förutsättningarna för införandet av ett enkätssystem för kartläggning av våld och kränkningar.

Förvaltningen ser positivt på förslaget om utgångspunkten är att enkäten ska utgöra ett stöd och inte ett obligatorium och att det är valfritt för skola och huvudman att använda den. Härvidlag är det även viktigt att anpassa enkäterna till elever med intellektuell funktionsnedsättning.

Förvaltningen saknar åtgärder och förslag som är riktade mot särskilt sårbara grupper. Forskningen visar att elever med funktionsvariationer, intellektuell funktionsnedsättning eller som identifierar sig som HBTQIA+ är extra utsatta för våld och förtryck. Förvaltningen skulle gärna se att det inom det fem målen även ryms specifika uppdrag som rör dessa grupper.

Avslutningsvis ställer sig förvaltningen frågande till att utredningen använder ordet mobbning. Sedan 2010 används begreppen kränkande behandling, trakasserier och arbetet mot diskriminering i inom skolans verksamhetsområde och i skollag.

Konsekvenser för barns rättigheter samt jämställdhetsanalys

Då ärendet är svar på remiss från kommunstyrelsen gör förvaltningen ingen egen analys av ärendets konsekvenser för jämställdhet eller för barns rättigheter.

Förslag till beslut

Förvaltningen föreslår att utbildningsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen. Med hänsyn till remisstiden ska ärendet justeras omedelbart.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd

Skarpnäcks stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 15 juni 2023 följande.

Förvaltningens tjänsteutlåtande överlämnas som svar på remissen.

Skarpnäcks stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 5 maj 2023 har i huvudsak följande lydelse.

Alla barn har rätt till att skyddas från våld och det är ett samhälleligt ansvar att arbeta för att förverkliga denna grundläggande rättighet. Förvaltningen anser att rapporten är gedigen och väl genomarbetad, och den tar upp flera fördelar med en nationell strategi för att förebygga och bekämpa våld mot barn, inklusive hedersrelaterat våld och förtryck. Förvaltningen delar uppfattningen om att den nationella strategin så som den beskrivs kan bidra till en ambitionshöjning och sammanhållen riktning för att motverka alla former av våld mot barn. Förvaltningen välkomnar förslaget till en nationell strategi för att förebygga och bekämpa våld mot barn.

Förvaltningen har en betydelsefull roll i arbetet med att förebygga risker för att barn ska utsättas för våld, och även om mycket gott arbete görs så håller förvaltningen med om att det förebyggande perspektivet behöver stärkas ytterligare, både på nationell-, regional- och lokal nivå.

Mycket av det arbete som görs inom förvaltningen vad gäller att uppmärksamma barn och ungas behov av stöd utifrån våldsutsatthet görs inom ramen för socialtjänstens familjeorienterade och teambaserade arbetsätt. Förvaltningen har även generellt gjort satsningar de senaste åren för att uppmärksamma barns situation, och att göra våld ”pratbart”. Det görs bland annat genom kompetenshöjande insatser för socialsekreterare gällande barn i ekonomisk utsatthet, barnkonsekvensanalyser och barndagar där olika teman kring barn uppmärksammas och behandlas i samverkan med andra aktörer. Förvaltningens brotts- och trygghetsskapande arbete verkar på olika sätt för att tidigt uppmärksamma barn och deras familjer i behov av stöd, samtidigt som otrygga platser i stadsdelområdet tillsammans med andra aktörer identifieras. Genom att samarbeta kan samhället upptäcka och reagera på våldsamma situationer tidigt och där har flera aktörer och civilsamhället en viktig roll.

Socialtjänsten i Stockholms stad ingår i forskningsprogrammet Samordnare interventionssystem mot våld i nära relationer (SIVIN) som har fokus på barn och barns rättigheter och pågår sedan 2020. Forskningsprogrammet hålls samman av Marie Cederskölds högskola och finansieras med stöd från forskningsrådet Forte. Inom ramen för detta bedrivs under perioden 2023-2025 ett delprojekt i samarbete mellan stadsdelsförvaltningarna i östra söderort och några kommuner och Karlstads universitet. Delprojektet handlar om att utveckla, pröva och utvärdera former för samordning av arbetet mot våld i nära relationer i familjer med barn. I fokus står hela kedjan av insatser från socialtjänstens sida, från upptäckt och tidig bedömning till utredning och insatser för att hantera våldets konsekvenser och/eller förebygga ytterligare våld. Förslaget att Linköpings universitet (Barnafrid – nationellt kunskapscenter) tillsammans med bland annat Socialstyrelsen får uppdrag att undersöka möjligheterna för en sökbar databas över beprövade metoder välkomnas i sammanhanget.

Utredningens fokus på behovet av särskilda insatser för att förebygga våld, mobbning och kränkningar i miljöer där barn vistas är mycket angeläget. Det gäller både att kunna bidra till att höja barns kunskap om våld och våldets konsekvenser och att kunna förebygga våld i skolmiljö. Mobbning och kränkningar är ett ökande problem vilket visar på att arbetet mot detta måste förstärkas. Skolmiljön har också en betydande potential att upptäcka barn som utsätts, om kunskap om till exempelvis risk- och skyddsfaktorer ökar hos professionen. Förvaltningen vill framhålla att nära samverkan mellan förskola, skola och socialtjänst bland annat grundar sig i en gemensam kunskapsbas.

Förvaltningen vill understryka vikten av att säkerställa att alla barn, såsom barn med funktionsnedsättningar, barn som lever i utsatta områden och barn som tillhör minoritetsgrupper och asylsökande barn omfattas av de satsningar som genomförs. För att förebygga våld mot alla barn behöver samtliga åtgärder som genomförs vara inkluderande och anpassade efter olika grupper av barn och unga. Det är därför av stort betydelse att kompetensen kring olika grupper av barn breddas, inom socialtjänsten men även generellt.

Mycket av det som framgår i rapporten går i linje med betänkandet Hållbar socialtjänst – en ny socialtjänstlag som remitterades år 2020 och för närvarande är under beredning i Regeringskansliet. Ett förstärkt fokus på förebyggande arbete i socialtjänsten och en mer lättillgänglig socialtjänst är av stor betydelse för att bidra till målet om en uppväxt fri från våld. Förvaltningen ställer sig positiv till att detta så tydligt beskrivs i rapporten.

Strategin kommer att kräva samverkan och samarbete mellan flera olika myndigheter och organisationer för att kraftfullt förebygga våld mot barn. Det är generellt en utmaning att samordna insatser, samla data och prioritera insatser mellan olika aktörer. Utmaning med förslaget bedöms därmed kunna vara att det finns en risk att det inte implementeras fullt ut, vilket i sin tur kan riskera strategins effektivitet. För att undvika detta krävs en tydlig och samordnad plan för implementeringen av förslagen med definierade roller och ansvarsområden för olika myndigheter och organisationer. Detta är viktigt för att skapa en stringens i arbetet för alla olika aktörer – socialtjänst, fritid, skola, rättsväsendet etcetera.

För att förvaltningen, och framförallt socialtjänsten, ska kunna ställa om och möta strategins målsättningar och åtgärder såsom de beskrivs så kommer det kräva tillskott av resurser. Mycket resurser riktat mot civilsamhället, fritidsgårdar, skola och förskola kommer krävas bland annat när det kommer till anmälningsplikt och deras förväntningar och tilltro till socialtjänsten. Ska vuxna på olika arenor agera i högre utsträckning för att motverka våldsutsatthet krävs ett riktat arbete med vuxenvärldens syn på vad våld är och hur barn bäst skyddas från våldsutsatthet. Långsiktigt bedömer dock förvaltningen att strategin kan generera i stora samhällsekonomiska vinster. Att förebygga våld kan minska behovet av dyra och komplexa åtgärder, såsom rättsliga förfaranden, sjukvårdskostnader och sociala insatser för att behandla och stödja offren. Den största vinsten är att förslagen kan komma att innebära ett minskat mänskligt lidande, och att färre barn och unga far illa till följd av våld. Det är ändå av relevans att ta med i beaktandet att strategin kommer generera ett behov av utökade resurser, för att fullt ut kunna arbeta på det sätt som strategin bedömer är nödvändigt för att åstadkomma att alla barn ges möjlighet att få en uppväxt fri från våld

Strategin tar upp behovet av att öka kunskapen om våld och dess konsekvenser mot barn inom socialtjänsten. Utmaningar med omsättning av socialsekreterare och svårigheten att rekrytera erfaren personal påverkar i hög utsträckning arbetet med våldsutsatta barn. Förvaltningen delar uppfattningen om att utbildning och ökad medvetenhet kring våld mot barn och dess konsekvenser är viktigt för att skapa en kultur där våld mot barn inte accepteras. Samtidigt vill förvaltningen framhålla att det är viktigt att riktig och relevant information kring socialtjänsten och dess uppdrag sprids i samhället. Det är angeläget att socialtjänstens uppdrag uppfattas tillitsfullt från medborgare, och att exempelvis desinformationskampanjer motverkas.

Förvaltningen ställer sig sammanfattningsvis positiv till en nationell strategi för att förebygga och bekämpa alla former av våld mot barn. Samtidigt är förvaltningen av

uppfattningen att det kommer krävas mycket arbete på både nationell-, regional- och lokal nivå för att strategin fullt ut ska få den effekt som den ämnar till. Strategin kommer även innebära vissa utmaningar som det är av stort vikt att fundera vidare kring för att med ett gemensamt ansvar skapa en bättre och tryggare uppväxt för alla barn och ungdomar i samhället.

Jämställdhetsanalys

För att uppnå stadens politiska mål för jämställdhet bör konsekvenser för jämställdheten beaktas när förslag och åtgärder presenteras så att såväl flickor och kvinnor som pojkar och män ges jämställda och likvärdiga villkor. Det är en viktig förutsättning för att möjliggöra likvärdig tillgång till stöd oavsett kön.

Förvaltningen gör bedömningen att förslaget inte har några negativa konsekvenser för jämställdheten mellan flickor och pojkar eller kvinnor och män. Både flickors och pojkars utsatthet vad gäller våld uppmärksammas i förslaget, och åtgärderna bedöms verka för att både flickor och pojkar på lika villkor ska få en uppväxt fri från våld.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar tjänsteutlåtandet till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Spånga – Tensta Stadsdelsnämnd

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 14 juni 2023 följande.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det som svar på remissen.

Särskilt uttalande av Åsa Nilsson Söderström (L), se Reservationer m.m.

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 2 maj 2023 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig i huvudsak positiv till de förslag som ges i En uppväxt fri från våld – *En nationell strategi för att förebygga och bekämpa våld mot barn (SOU 2022:70)*.

Förvaltningen vill lyfta det som särskilt positivt att alla förslag har sin utgångspunkt i att barns rättigheter stärks samt att våld mot barn ska erkännas som en viktig folkhälsofråga. Förvaltningen har och kommer fortsatt prioritera frågan om barns rättigheter samt arbetet mot våld mot barn. I detta kommer fokus även vara på att kontinuerligt utvärdera och utveckla arbetsätt/metoder som ökar kvalitén i arbetet.

Förvaltningen anser att det är bra att Länsstyrelserna får i uppdrag att bidra till införandet av effektiva metoder, arbetsätt och kunskapsstöd i regionala och lokala verksamheter. Detta för att förhoppningsvis kunna skapa en likvärdighet nationellt i vilka insatser som erbjuds i syfte att kvalitetssäkra arbetet.

Förvaltningen välkomnar förslaget om en nationell strategi för att förebygga och bekämpa våld mot barn, inklusive hedersrelaterat våld och förtryck och ser framemot att bidra med kompetens. Detta då förvaltningen anser att det är av största vikt att den lokala kännedomen tas tillvara och att möjligheten till lokala anpassningar bör vara fortsatt stor. Beträffande förslaget om att 27 nationella aktörer ges i uppdrag att bidra till arbetet vill förvaltningen påtala att behöver finnas en balans i styrningen mellan nationell och lokal nivå samt vikten av att dessa aktörer samordnar sitt arbete.

Förvaltningen anser att det är bra att Länsstyrelserna får i uppdrag att bidra till införandet av effektiva metoder, arbetsätt och kunskapsstöd i regionala och lokala verksamheter. Detta för att ökad nationell likvärdighet i de insatser som erbjuds.

Förvaltningen instämmer i att socialtjänstens förebyggande perspektiv behöver stärkas i syfte att bidra till att förhindra att våld mot barn över huvud taget ska ske. Arbetet som redan idag bedrivs i förvaltningen, exempelvis genom föräldraskapsstödsprogram, fältassistenternas uppsökande arbete med målgruppen barn och ungdomar för att fånga upp och upptäcka ungdomar som riskerar/utsätts för hot eller våld samt Mentorerna i våldsprevention (MVP) och Agera tillsammans kommer kunna ytterligare stärkas i första linjens socialtjänst i Järva stadsdelsförvaltning.

Beträffande förslag om ett system för statsbidrag kopplat till att bland annat möjliggöra uppstartskostnader för den föreslagna lagen, efterfrågar förvaltningen ett förenklat ansöknings- och uppföljningsförfarande för att möjliggöra långsiktighet i arbetet. Att starta upp verksamheter med tidsbegränsade medel (årsvisa) kan medföra ökade personalkostnader och att arbetet inte hinner utföras inom given tidsram.

Södermalms stadsdelsnämnd

Södermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 15 juni 2023 följande.

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Södermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 26 april 2023 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsdelsförvaltningen har tagit del av remissen och ställer sig positiv till de förslag som ges i "En uppväxt fri från våld – En nationell strategi för att förebygga och bekämpa våld mot barn" (SOU 2022:70).

Beredningen konstaterar att det finns brister i det främjande och förebyggande arbetet kring våld mot barn samt att barn och vuxna vittnar om att det saknas kunskap om våld, något som är en viktig del i att motverka normalisering och förebygga våld. Kunskap om våld och om barns rättigheter kan bland annat bidra till att öka barns och vuxnas förmåga att känna igen våld och att agera. Förvaltningen håller med om detta och menar att kunskap och kompetens inom området behövs. Inom förvaltningens

samverkansprojekt med polismyndigheten, IGOR, har man kommit kontakt med tidigare okända våldsutövare och våldsutsatta där det finns barn. Tidig upptäckt av barn som utsatts för och bevittnat våld förebygger framtida risker framtida utsatthet för våld och våldsutövande.

Förslaget syftar till att stärka alla barns rättighet att skyddas från våld i enlighet med Barnkonventionen. Förvaltningen delar bedömningen om att förslaget skulle stärka och utveckla arbetet. Frågan om barns rättigheter är och kommer att fortsätta vara en prioriterad del av förvaltningens arbete.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Reservationer m.m.

Förskolenämnden

Särskilt uttalande av Åsa Nilsson Söderström (L), Ismail Ali (C) och Sophia Granswed Baat (M)

Vi är i huvudsak positiva till utredningens förslag men delar den oro och kritik som lyfts av SKR angående finansiering. Ingen människa ska behöva begränsa sitt liv på grund av våld och alla barn förtjänar en uppväxt fri från våld. Men det är en stor ambitionshöjning på området samtidigt som det saknas förslag gällande finansiering, vilket riskerar att leda till en ännu mer ansträngd situation för socialtjänstens medarbetare.

Vi vill även poängtera vikten av att kartläggningar, program och strategier också leder till konkret handling och förändring. Det behövs tydliga delmål och riktlinjer för att den här typen av nationella strategier ska bli mer än bara ord. Ambitiösa strategier behöver följas av motsvarande ny lagstiftning och även finansiering för kommunerna som står som utförare. Det är också av vikt av att elevhälsan förstärks genom statsbidrag om ambitionerna ska kunna infrias.

Socialnämnden

Särskilt uttalande av Jan Jönsson (L) och Annika Elmlund m.fl. (M)

Vi är i huvudsak positiva till utredningens förslag men delar den oro och kritik som socialförvaltningen uttrycker och även lyfts av SKR tidigare. Ingen människa ska behöva begränsa sitt liv på grund av våld och alla barn förtjänar en uppväxt fri från våld. Men det är en stor ambitionshöjning på området samtidigt som det saknas förslag gällande finansiering, vilket riskerar att leda till en ännu mer ansträngd situation för socialtjänstens medarbetare.

Vi vill även poängtera vikten av att kartläggningar, program och strategier också leder till konkret handling och förändring. Det behövs tydliga delmål och riktlinjer för att den här typen av nationella strategier ska bli mer än bara ord. Ambitiösa strategier behöver följas av motsvarande ny lagstiftning och även finansiering för kommunerna som står som utförare.

Utbildningsnämnden

Särskilt uttalande av Jan Jönsson (L), Andréa Hedin (M) och Michaela Zankl (C)

Vi är i huvudsak positiva till utredningens förslag men delar den oro och kritik som lyfts av SKR angående finansiering. Ingen människa ska behöva begränsa sitt liv på grund av våld och alla barn förtjänar en uppväxt fri från våld. Men det är en stor ambitionshöjning på området samtidigt som det saknas förslag gällande finansiering, vilket riskerar att leda till en ännu mer ansträngd situation för socialtjänstens medarbetare.

Vi vill även poängtera vikten av att kartläggningar, program och strategier också leder till konkret handling och förändring. Det behövs tydliga delmål och riktlinjer för att den här typen av nationella strategier ska bli mer än bara ord. Ambitiösa strategier behöver följas av motsvarande ny lagstiftning och även finansiering för kommunerna som står som utförare. Det är också av vikt av att elevhälsan förstärks genom statsbidrag om ambitionerna ska kunna infrias.

Ersätтарыttrande av Frida Bondesson (KD)

Frida Bondesson (KD) anmäler i form av ett ersätтарыttrande att hon ansluter sig till det särskilda uttalandet från Jan Jönsson (L), Andréa Hedin (M) och Michaela Zankl (C).

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande av Åsa Nilsson Söderström (L)

Vi är i huvudsak positiva till utredningens förslag men delar den oro och kritik som även lyfts av SKR tidigare. Ingen människa ska behöva begränsa sitt liv på grund av våld och alla barn förtjänar en uppväxt fri från våld. Men det är en stor ambitionshöjning på området samtidigt som det saknas förslag gällande finansiering, vilket riskerar att leda till en ännu mer ansträngd situation för socialtjänstens medarbetare.

Vi vill även poängtera vikten av att kartläggningar, program och strategier också leder till konkret handling och förändring. Det behövs tydliga delmål och riktlinjer för att den här typen av nationella strategier ska bli mer än bara ord. Ambitiösa strategier behöver följas av motsvarande ny lagstiftning och även finansiering för kommunerna som står som utförare.